

บทที่ 2

คำลักษณนามเด็ชวและโลกทัศน์ในภาษาชาวเขา

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนนั้น จากการเก็บข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนที่เป็นชิ้นเดียวในที่นี้จะใช้คำว่า "คำลักษณนามเด็ชว" และคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนที่รวมอยู่เป็นกลุ่ม หรือมีหลายชิ้น ในที่นี้จะใช้คำว่า "คำลักษณนามกลุ่ม" ในบทที่ 2 นี้จะกล่าวถึง "คำลักษณนามเด็ชว" ของภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษา และโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามของแต่ละภาษาดังนี้ ส่วนลักษณนามกลุ่มนั้นจะกล่าวถึงในบทต่อไป

จากการเก็บข้อมูลพบว่าคำลักษณนามเด็ชวนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้ 1) คำลักษณนามเด็ชว (สำหรับกลุ่มนาม) 2) คำลักษณนามซ้ำรูปคำนาม 3) คำลักษณนามเฉพาะซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้ได้กับคำนามเพียงคำเดียว คำลักษณนามเด็ชวทั้ง 3 ประเภทนี้มีจำนวนไม่เท่ากันในแต่ละภาษา ซึ่งสามารถจำแนกให้เห็นได้จากตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 : จำนวนคำลักษณนามเด็ชวในภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษา

ภาษา	คำลักษณนามเด็ชว	คำลักษณนามเฉพาะ	คำลักษณนามซ้ำรูปคำนาม	รวม
อาข่า	5	-	26	31
เมี่ยน-เฮ้า	7	3	-	10
ล่าหู่ซี	6	1	3	10
กะเหรี่ยงสะกอ	8	1	-	9
ม้งคำ	5	1	-	6
ลาหู่	3	-	-	3

ในการศึกษาเรื่องโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนนี้ จะยังไม่นำคำ
ลักษณะนามเฉพาะ และคำลักษณนามซ้ำรูปคำนามมาพิจารณา เนื่องจากเป็นคำลักษณะนามที่ใช้ได้
กับคำนามเพียงคำเดียวจึงไม่สามารถนำมาจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นโลกทัศน์
ของผู้พูดภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษาได้ ดังนั้นจะพิจารณาเฉพาะคำลักษณะนาม ซึ่งแสดงให้เห็น
การจัดกลุ่มของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนเพียง 33 คำดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 2 : คำลักษณะนามเดี่ยวในภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษา

ภาษา	จำนวน	คำลักษณะนามเดี่ยว
กะเหรี่ยงสะกอ	8	be2 klo2 bo1 dzi1 kha1 phlə2 phu1 də1
เมี่ยน-เฮ้า	7	noɯ1 tiw3 khu4 peŋ5 khwaj4 tsuŋ1 phan3
ล่าหู่ฮี	6	ma2 tɕa4 khoʔ4 ka2 ta2 khɔ1
ม้งดำ	5	lu4 tsu4 tɬai2 tu3 tʃa4
อาข่า	5	ɲ1 khɔ̃4 si2 khə4 khɔ̃4
ลีซู	3	ma1 tɕa1 kho7

จากตารางข้างบน (ตารางที่ 2) จะเห็นได้ว่า ในภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษานั้น
แต่ละภาษามีคำลักษณะนามเดี่ยวจำนวนไม่เท่ากัน ภาษากะเหรี่ยงสะกอมีคำลักษณะนามเดี่ยวใช้
มากที่สุด คือ 8 คำ ภาษาเมี่ยน-เฮ้า มีจำนวนรองลงมาคือ 7 คำ ภาษาล่าหู่ฮีมีมากเป็น
อันดับสามคือ 6 คำ ส่วนภาษาม้งดำและภาษาอาข่ามีจำนวนน้อยลงมาเท่ากันคือภาษาละ 5 คำ
และภาษาลีซูมีคำลักษณะนามเดี่ยวจำนวนน้อยที่สุดคือ 3 คำเท่านั้น

นอกจากจะมีความแตกต่างในเรื่องจำนวนของคำลักษณะนามเดี่ยวแล้ว ยังพบว่าการใช้
คำลักษณะนามเดี่ยวของภาษาชาวเขาทั้ง 6 ภาษามีความแตกต่างกันด้วย ซึ่งความแตกต่างทั้ง
ในด้านจำนวนและการเลือกใช้คำลักษณะนามเดี่ยวนี้นี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ในเรื่องของ
สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาเหล่านั้นด้วย

คำลักษณะนามเดี่ยวและโลกทัศน์ในภาษาชาวเขาแต่ละภาษา

2.1 คำลักษณนามเดี่ยวและโลกทัศน์ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ

จากการเก็บข้อมูลคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษากะเหรี่ยงสะกอพบว่าคำลักษณนามเดี่ยวจำนวน 10 คำเป็นคำลักษณนามเฉพาะเสีย 1 คำ คือ

pu 4 ใช้กับ สมุด หนังสือ เท่านั้น และเป็นคำลักษณนามเดี่ยวที่เหลือ 8 คำดังนี้คือ

be2 เป็นคำลักษณนามกลางใช้ได้กับคำนามส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคำนามที่ไม่ได้แสดงรูปชัดเจน จึงไม่สามารถนำไปจัดกลุ่มกับคำนามที่ใช้ลักษณนามอื่นได้ จากการเก็บข้อมูลพบว่า be2 นี้ สามารถใช้ได้กับคำนามที่เป็นของใหม่ในสังคมหรือท้องถิ่นได้ด้วย โดยเฉพาะของใหม่ที่ไม่สามารถนำไปเทียบคำนามในกลุ่มที่ใช้คำลักษณนามอื่นได้คำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้ เช่น จาน มีด กระตะ ดาบ เลื่อย เข็ม ชัน

ตัวอย่างเช่น naʔ4 1 be2 = ดาบ 1 เล่ม

no2 to1 1 be2 = เข็ม 1 คัน

ko4 to2 1 be2 = ชัน 1 ใบ

bo1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเรียวยาว และมีขนาดใหญ่ ถ้าคำนามนั้นมีลักษณะเรียวยาวแต่มีขนาดเล็ก จะใช้คำลักษณนามอื่นคือ dzi1 ซึ่งจะอธิบายต่อไป คำนามที่ใช้กับคำลักษณนามนี้ เช่น เขือก ไร่ ลูกชุน สากคำข้าว

ตัวอย่างเช่น pli1 tha3 1 bo1 = ไร่ 1 เส้น

pla3 1 bo1 = ลูกชุน 1 ดอก

pli1 1 bo = เขือก 1 เส้น

dzi1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเรียวยาว แต่มีขนาดเล็ก เช่น เขือกเส้นเล็ก ค้าย

ตัวอย่างเช่น pli1 tha4 1 dzi1 = ไร่(เล็ก) 1 เส้น

pli1 1 dzi1 = เขือกเส้นเล็ก 1 เส้น

li3 1 dzi1 = ค้าย 1 เส้น

klɔ2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นเครื่องใช้ที่ส่วนใหญ่ทำด้วยไม้และมีรูปร่างงอตอนปลาย เช่น ค้ำป็น คำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้เช่น ค้อน ปืน

ตัวอย่างเช่น si4 na3 1 klɔ2 = ปืน 1 กระบอก

sa2 nɔ1 tɔ3 1 klɔ2 = ค้อน 1 อัน

kha1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะคล้ายจะเป็นสถานที่ คือมักจะมีที่ตั้งตายตัวเป็นบริเวณเล็ก ๆ เช่น หิ้งบูชา หรือที่นอน มักจะมีที่ตั้งตายตัวซึ่งเมื่อพูดถึงคำนามกลุ่มนี้ ผู้พูดภาษากระเหรี่ยงสะกอจะคิดว่าเป็นสถานที่มากกว่าเป็นสิ่งของ แม้กระทั่งเตาก็ใช้คำลักษณนาม kha1 นี้ด้วยเนื่องจากเตาเป็นวิวัฒนาการมาจากการก่อกองไฟ เพราะสถานที่ทำอาหารของชาวเขาจะมีที่ตั้งตายตัว เมื่อเปลี่ยนมาใช้เตาแทนการก่อกองไฟแล้วก็ยังคงใช้คำลักษณนามเดิม คำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้ เช่น ที่นอน หิ้งบูชา เพล เตา เฝ้า

ตัวอย่างเช่น pɪ4 tɕɔ1 kho3 1 kha1 = หิ้งบูชา 1 หิ้ง

lɔ3 tɕhɔ1 1kha1 = เฝ้า 1 อัน

lɔ3 mi4 1kha1 = ที่นอน 1 หลัง

phlɔ2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะใช้บรรจุของได้ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะกลม และมีรูปร่างที่ ตะกร้า หม้อ ขวด ถัง กาน้ำ ลัง เข่ง

ตัวอย่างเช่น thi4 dɔ1 1 phlɔ2 = ถัง 1 ใบ

sa2 pɔ1 1 phlɔ2 = หม้อ 1 ใบ

ko4 1 phlɔ2 = ขวด 1 ใบ

phu1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้คำกับคำนามที่มีลักษณะบรรจุของได้เช่นกัน แต่มีรูปร่างไม่คงที่ และมีการตัดเย็บแปรสภาพแล้ว เช่น มุ้ง แห

ตัวอย่างเช่น pe2 pɔ3 1 phu 1 = มุ้ง 1 หลัง

pɕa3 1 phu 1 = แห 1 ปาก

də1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่ไม่ใช่ของในท้องถิ่น และมีก็มีเครื่องหรือ กลไกเป็นส่วนประกอบด้วย เช่น จักร วิทยุ พัดลม ฟ้าฉาย ตะเกียง

ตัวอย่างเช่น so1 də1 1 də1 = ตะเกียง 1 ดวง

mi tɕi2 1 də1 = ฟ้าฉาย 1 กระจบ

me1 di4 1 də1 = ไม้ขีด 1 ก้าน

จากคำลักษณนามทั้งหมดนี้อาจสรุปได้ว่า ภาษากะเหรี่ยงสะกอมีการจำแนกการใช้ คำลักษณนามเดี่ยว ที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนอย่างชัดเจน โดยมีคำ ลักษณนามถึง 8 คำ คือ

be2 เป็นคำลักษณนามกลางหรือคำลักษณนามเอกประสงค์ klə2 ใช้กับคำนามที่ ทำด้วยไม้เป็นส่วนใหญ่ bo1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีความเร็วตรง และมีขนาด ใหญ่ dzi1 ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเร็วตรงแต่มีขนาดเล็ก kha1 ใช้กับคำนามที่ดูเหมือนจะ เป็นสถานที่ phlə2 ใช้กับคำนามที่ใช้บรรจุสิ่งของได้และมีรูปทรงคงที่ phu1 ใช้กับคำนามที่ บรรจุสิ่งของได้แต่มีรูปทรงไม่คงที่ และ də1 ใช้กับคำนามที่เป็นของนอกท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่ จะมีเครื่องเป็นส่วนประกอบ

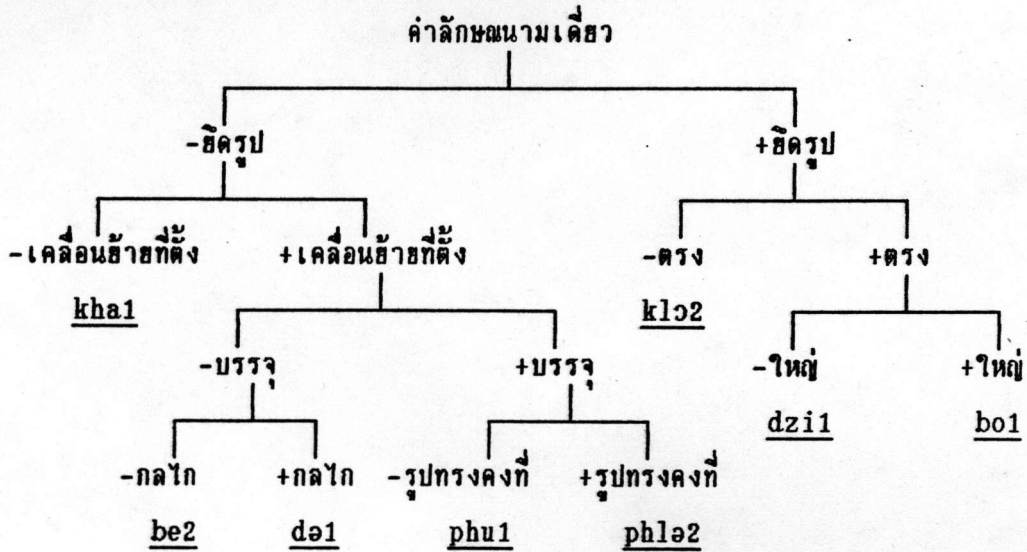
จากคำลักษณนามทั้ง 8 คำนี้เราสามารถมองเห็นโลกทัศน์ในการมองสิ่งของเครื่อง ใช้ในครัวเรือนของผู้คนภาษากะเหรี่ยงสะกอว่า จำแนกความแตกต่างด้วยเกณฑ์ ซึ่งอาจนำมา อธิบายได้ด้วยกลไกที่เรียกว่าอรรถลักษณะ (semantic features) ตามแนวของ เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (2526)

การศึกษาความหมายร่วมของคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษา กะเหรี่ยงสะกอที่ใช้ลักษณนามเดี่ยวร่วมกัน แสดงให้เห็นการใช้ลักษณะต่าง ๆ 7 ลักษณะมา เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ เกณฑ์เหล่านี้อาจจะแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังต่อไปนี้

1. อรรถลักษณะ ยีดรูป [± ยีดรูป]
2. อรรถลักษณะ ตรง [± ตรง]
3. อรรถลักษณะ ใหญ่ [± ใหญ่]
4. อรรถลักษณะ เคลื่อนย้ายที่ตั้ง [± ไม่เคลื่อนย้ายที่ตั้ง]
5. อรรถลักษณะ บรรจุ [± บรรจุ]
6. อรรถลักษณะ รูปคงที่ [± รูปคงที่]
7. อรรถลักษณะ กลไก [± กลไก]

อรรถลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสมือนเกณฑ์ที่สะท้อนให้เห็นการมองโลก และการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน (เด็ชว) ของผู้พูดภาษากระเหรี่ยงสะกอ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 1: แผนภูมิต้นไม้แสดงการมองโลกของผู้พูดภาษากระเหรี่ยงสะกอ

คำลักษณนามเด็ชวแต่ละคำจึงอาจแสดงให้เห็นความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะต่อไปนี้

อรรถลักษณะ

คำลักษณนามเด็ชว

1.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ + \text{อีจรูป} \\ + \text{ตรง} \\ + \text{ใหญ่} \end{array} \right]$$

bo1

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

2.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี๋ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ + \text{ตรง} \\ - \text{ใหญ่} \end{array} \right]$$

dzi1

3.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี๋ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ - \text{ตรง} \end{array} \right]$$

kl๑2

4.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี๋ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ - \text{เคลื่อนย้ายที่ตั้ง} \end{array} \right]$$

kha1

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดชะ

5.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดชะ} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนไหวอย่างที่ตั้ง} \\ + \text{บรรจ} \\ + \text{รูปทรงคงที่} \end{array} \right]$$

phl๑2

6.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดชะ} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนไหวอย่างที่ตั้ง} \\ + \text{บรรจ} \\ - \text{รูปทรงคงที่} \end{array} \right]$$

phu1

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

7.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนไหวช้า} \\ - \text{บรรจุ} \\ + \text{กลไก} \end{array} \right]$$

da1

8.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนไหวช้าที่ตั้ง} \\ - \text{บรรจุ} \\ - \text{กลไก} \end{array} \right]$$

be2

เราอาจสรุปโลกทัศน์ของผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอ ในส่วนที่เกี่วข้องเครื่องใช้
ในครัวเรือน (เด็ชว) ได้ว่า โดยพื้นฐานแบบกว้าง ๆ แล้ว เขาแบ่งโลก (universe)
ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่คือ

1. ส่วนที่มีการแสดงรูปร่างชัดเจน ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นส่วนที่มีลักษณะ
ตรง และไม่มีลักษณะตรง ส่วนที่มีลักษณะตรงนี้ก็สามารถแยกย่อยออกเป็น ส่วนที่มีลักษณะตรง
ที่มีขนาดใหญ่ และมีขนาดเล็ก

2. ส่วนที่ไม่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นส่วนที่เป็นสถานที่ และส่วนที่ไม่เป็นสถานที่ ซึ่งในส่วนที่ไม่เป็นสถานที่นี้ สามารถแยกย่อยออกเป็น ส่วนที่สามารถบรรจุสิ่งของได้ และส่วนที่ไม่สามารถบรรจุสิ่งของได้ ในส่วนที่บรรจุของได้นั้น ยังแยกออกเป็นส่วนที่มีรูปทรงคงที่ และไม่มีรูปทรงคงที่ ในส่วนที่ไม่สามารถบรรจุของได้นั้นก็สามารถแบ่งออกเป็น ส่วนที่มีกลไก และไม่มีกลไก

ภาพที่ 2 : แผนภูมิการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวของผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอ

-อีกรูป				+อีกรูป			
-เคลื่อนย้ายที่ตั้ง		+เคลื่อนย้ายที่ตั้ง		-ตรง		+ตรง	
kha1	-บรรจุ	+บรรจุ		klɔ2	-ใหญ่	+ใหญ่	
	-กลไก	+กลไก	-รูปทรงคงที่	+รูปทรงคงที่		dzi1	bo1
	be2	də1	phu1	phlɔ2			

2.2 คำลักษณนามเดี่ยวและโลกทัศน์ในภาษาเมียน-เฮ้า

คำลักษณนามเดี่ยวที่ใช้กับคำลักษณนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน ในภาษาเมียน-เฮ้า จากการเก็บข้อมูล พบว่ามีทั้งหมด 10 คำ แบ่งเป็นคำลักษณนามเฉพาะเสีย 3 คำ คือ

1. kap ใช้กับ กล่อง
2. pa4 ใช้กับ ไม้กวาด
3. puan4 ใช้กับ หนังสือ สมุด

และเป็นคำลักษณนามเดี่ยวที่เหลือจำนวน 7 คำดังนี้คือ

nom1 เป็นคำลักษณนามกลาง ใช้ได้กับคำนามเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคำนามที่ไม่ได้แสดงรูปลักษณะเด่นชัดจึงไม่สามารถนำไปจับกลุ่มกับคำนามที่ใช้คำลักษณนามอื่นได้ จากการเก็บข้อมูลพบว่า คำลักษณนาม nom1 นี้ใช้กับคำนามที่เป็นของนอกท้องถิ่น หรือ เป็นของใหม่ในสังคมด้วย โดยเฉพาะของใหม่ที่ไม่สามารถนำไปเทียบกับการใช้คำลักษณนามกับคำนามอื่นได้ คำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้ เช่น แก้วน้ำ ชัน เขียง กระจก ตะเกียง จักร พัดลม

ตัวอย่างเช่น 1 nom1 kw4 = แก้วน้ำ 1 ใบ
 1 nom1 tap1 = ตะเกียง 1 ดวง
 1 nom1 kip5 = กระจก 1 บาน

tiw3 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะตรง และต้องมีความยาวด้วย เช่น ดินสอ ลูกช้อน ตะเกียบ (1 ข้าง) เขือก ไร่ ค้าย

ตัวอย่างเช่น 1 tiw3 suj5 = ค้าย 1 เส้น
 1 tiw3 tsəw2 = ตะเกียบ 1 ข้าง
 1 tiw3 fəŋ1 = ลูกช้อน 1 ดอก

khu4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะตรง แต่ไม่มีความยาว เช่น เข็ม กรรไกร เบ็ด

ตัวอย่างเช่น 1 khu4 sim1 = เข็ม 1 เล่ม
 1 khu4 giw4 = กรรไกร 1 เล่ม
 1 khu4 tiw5 = เบ็ด 1 คัน

peŋ5 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะตรง และมีส่วนประกอบมากกว่า 1 ชิ้นไป เช่น ร่ม หน้าไม้พร้อมลูก และช้อนพร้อมลูก (ถ้าคันช้อนหรือหน้าไม้อย่างเดียว ไม่มีลูกจะใช้คำลักษณนามอื่น ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป)

ตัวอย่างเช่น 1 peŋ5 ha4 = หน้าไม้ 1 คัน
 1 peŋ5 fan5 = ร่ม 1 คัน
 1 peŋ5 la3 tɕuaŋ1 = ช้อน 1 คัน

kwaj4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะแบน เป็นแผ่น เช่น ผ้าห่ม เสื้อผ้ารีว มุ้ง

ตัวอย่างเช่น 1 khwaj4 swaŋ5 = ผ้าห่ม 1 ผืน
 1 khwaj4 dia1 = ผ้าขี้ริ้ว 1 ผืน
 1 khwaj tsi2 = เสื่อ 1 ผืน

tsuŋ1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแหลมคม หรือสามารถทำให้วัตถุแตกขาดได้หรือใช้ในการแยกวัตถุอื่นได้ เช่น เลื่อย สาก คาบ มีด

ตัวอย่างเช่น 1 tsu:ŋ1 dzuʔ2 = มีด 1 เล่ม
 1 tsu:ŋ1 dziaw5 = เลื่อย 1 ปืน
 1 tsu:ŋ1 dzuʔ2 da:p4 = คาบ 1 เล่ม

phan1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีการตัดเย็บแปรสภาพแล้ว เช่น แห มุ้ง

ตัวอย่างเช่น 1 phan1 muŋ3 taŋ5 = มุ้ง 1 หลึง
 1 phan1 muŋ3 = แห 1 ปาก

จากการจับกลุ่มคำนามตามคำลักษณนามในภาษาเมียน-เฮ้า พบว่ามีการจำแนกการใช้ลักษณนามเดี่ยวอย่างชัดเจนถึง 7 คำ คือ ŋwɔ1 เป็นคำลักษณนามกลาง tiw3 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะตรงและมีความยาว khɯ4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะตรงไม่มีความยาว peŋ5 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีส่วนประกอบมากกว่า 1 ชิ้นไป tsuŋ1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะที่เมื่อใช้งานสามารถแยกสิ่งอื่นออกเป็นชิ้นย่อย khwaj4 ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น และ phan1 ใช้กับคำนามที่มีการตัดเย็บแปรสภาพแล้ว

จากคำลักษณนามทั้ง 8 คำนี้เราสามารถมองเห็นโลกทัศน์ในการมองสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาเมียน-เฮ้า จำแนกความแตกต่างด้วยเกณฑ์ซึ่งอาจนำมาอธิบายได้ด้วยกลไกที่เรียกว่าอรรถลักษณะ (semantic features) ตามแนวคิดของ เพ็ญศิริ วงศ์วิภาณนท์ (2526)

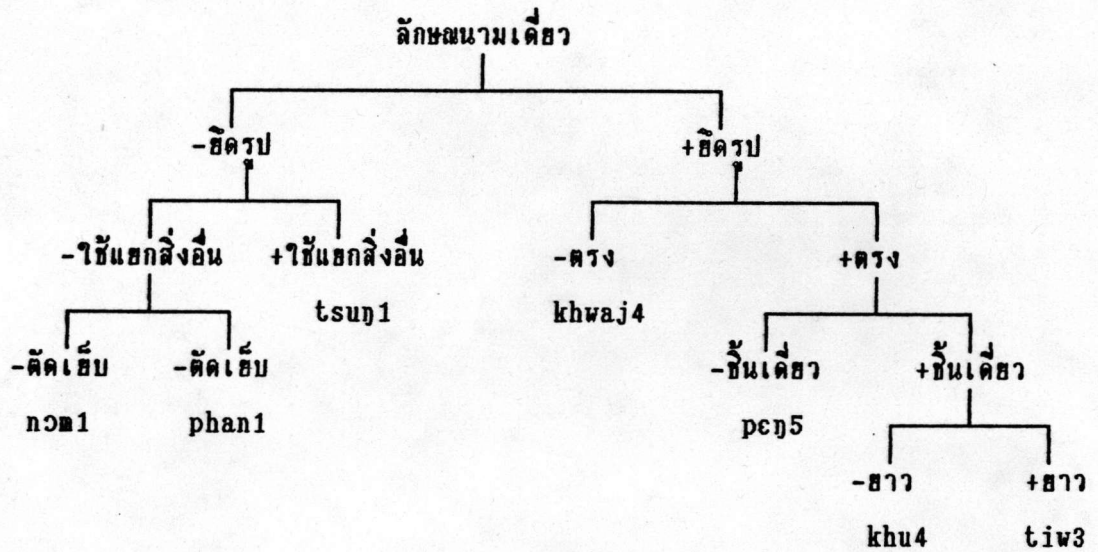
การศึกษาความหมายร่วมของคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาเมียน-เฮ้า พบว่ามีการใช้อรรถลักษณะทั้งหมด 6 อรรถลักษณะ ในการจำแนกความแตกต่างของกลุ่มคำนามที่ใช้คำลักษณนามเดียวกัน อรรถลักษณะเหล่านั้นคือ

1. อรรถลักษณะ ยืดรูป [± ยืดรูป]
2. อรรถลักษณะ ตรง [± เรียวตรง]

- 3. อรรถลักษณะ ชาย [±ชาย]
- 4. อรรถลักษณะ ขึ้นเดี่ยว [±ขึ้นเดี่ยว]
- 5. อรรถลักษณะ ใช้แยกสิ่งอื่น [±ใช้แยกสิ่งอื่น]
- 6. อรรถลักษณะ ตัดเห็บ [±ตัดเห็บ]

อรรถลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสมือนเกณฑ์ที่สะท้อนให้เห็นการมองโลกและการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน(เดี่ยว) ของผู้พูดภาษาเมียน-เข้า ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 3 : แผนภูมิต้นไม้แสดงการมองโลกของสิ่งของผู้พูดภาษาเมียน-เข้า

คำลักษณนามเดี่ยวแต่ละคำจึงอาจแสดงให้เห็นความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

	อรรถลักษณะ	คำลักษณนามเดี่ยว
1.	$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ + \text{ตรง} \\ + \text{ขึ้นเดี่ยว} \\ + \text{ขาว} \end{array} \right]$	tiw3
2.	$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ + \text{ตรง} \\ + \text{ขึ้นเดี่ยว} \\ - \text{ขาว} \end{array} \right]$	khu4

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

3.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ + \text{ตรง} \\ - \text{ขึ้นเดี่ยว} \end{array} \right]$$

pcγ5

4.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ - \text{ตรง} \end{array} \right]$$

khwaj4

5.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{ไว้หน้าสิ่งอื่น} \end{array} \right]$$

tsuη1

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

6.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{ นาม} \\ - \text{ มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{ เดี่ยว} \\ - \text{ ศึกษารูป} \\ - \text{ ใช้แยกสิ่งอื่น} \\ + \text{ ตัดเห็บ} \end{array} \right]$$

phan1

7.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{ นาม} \\ - \text{ มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{ เดี่ยว} \\ - \text{ ศึกษารูป} \\ - \text{ ใช้แยกสิ่งอื่น} \\ - \text{ ตัดเห็บ} \end{array} \right]$$

nom1

จากอรรถลักษณะเหล่านี้ เราอาจสรุปโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาเมียน-เข้า ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน (เดี่ยว) ได้ว่า โดยพื้นฐานกว้าง ๆ และเขาแบ่งโลก (universe) ของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. ส่วนที่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งมีการแยกออกเป็นส่วนย่อยอีกคือแบ่งเป็นส่วนที่มีลักษณะตรงและส่วนที่ไม่มีลักษณะตรงในภาษานี้คือมีลักษณะ "แบน" ซึ่งส่วนที่เรียวตรงนี้สามารถแยกย่อยออกไปได้อีกว่ามีส่วนประกอบมากกว่า 1 ชิ้น และมีส่วนประกอบเพียงชิ้นเดียวในส่วนที่เป็นชิ้นเดี่ยอก็สามารถแยกย่อยออกไปได้อีกว่าเป็นชิ้นเดี่ยวที่มีความยาวหรือไม่มีควมยาว

2. ส่วนที่ไม่มีการแสดงรูปเด่นชัดซึ่งมีการแยกออกเป็นส่วนย่อยได้เช่นกัน คือ แยกออกเป็นส่วนที่ใช้แยกสิ่งอื่นได้และไม่ได้ใช้แยกสิ่งอื่นในส่วนที่ไม่ได้ใช้แยกสิ่งอื่นนี้ก็ยังสามารถแยกย่อยออกไปได้อีกเป็น ส่วนที่มีการตัดเห็บแปรสภาพแล้วและยังไม่มีมีการตัดเห็บ

ภาพที่ 4 : แผนภูมิแสดงการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาเมียน-เข้า

-อีกรูป		+อีกรูป			
-ใช้แยกสิ่งอื่น		+ใช้แยกสิ่งอื่น	-ตรง	+ตรง	
-ตัดเห็บ	+ตัดเห็บ	tsug1	khwaj4	-ขึ้นเคี้ยว	+ขึ้นเคี้ยว
nom1	phan1			peŋ5	-สาว
		khu4	tiw3		

2.3 คำลักษณนามเคี้ยวและโลกทัศน์ในภาษาล่าหู่

คำลักษณนามเคี้ยวที่ใช้กับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน ในภาษาล่าหู่ พบว่ามีทั้งหมด 10 คำ เป็นคำลักษณนามเฉพาะเสีย 1 คำ คือ

tsi2 ใช้กับลูกปิ่นเท่านั้น

และเป็นคำลักษณนามซ้ำรูปคำนามเสีย 3 คำ เป็นคำลักษณนามเคี้ยวที่เหลือ 6 คำ คือ

๒๑2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้ได้กับคำนามเกือบทุกคำ โดยเฉพาะคำนามที่ไม่สามารถจัดให้เข้ากลุ่มกับคำนามที่ใช้คำลักษณนามอื่นได้ จากการเก็บข้อมูลพบว่าคำลักษณนามนี้สามารถใช้กับคำนามที่เป็นของนอกท้องถื่น หรือของใหม่ในสังคมได้ด้วยคำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้ เช่น จาน แก้ว มั่ง พัดลม ช้อน ขวด

ตัวอย่างเช่น   gɔ4   khɛ1   1   ma2   =   แก้วน้ำ 1 ใบ
                          pha2   su4   1   ma2   =   มุ้ง 1 หลัง
                          lu 4   gu1   1   ma2   =   ช้อน 1 คัน

tɕa4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเรียวตรงเป็นเส้น เช่น เขือก ไร่ ค้าย

ตัวอย่างเช่น   Go2   khɛ1   1   tɕa4   =   ค้าย 1 เส้น
                          a4   tɕa2   khɛ1   1   tɕa4   =   เขือก 1 เส้น
                          so1   khɛ1   1   tɕa4   =   ไร่ 1 เส้น

khoʔ4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบน เป็นแผ่น เช่น เสื้อ แห สวิง ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว

ตัวอย่างเช่น   a4   bo1   1   khoʔ4   =   ผ้าห่ม 1 ผืน
                          gu4   dzɿ2   1   khoʔ4   =   เสื้อ 1 ผืน
                          Gɿʔ2   1   khoʔ4   =   แห 1 ปาก

ka2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะคล้ายจะเป็นสถานที่ คือมักจะมีที่ตั้งตายตัวเป็นบริเวณเล็ก ๆ เช่น หิ้งบูชา ก็จะมีที่ตั้งตายตัวในบ้านไม่เคลื่อนย้ายไปไหน เมื่อพูดถึงคำนามกลุ่มนี้ ผู้พูดภาษาล่าหู่จะคิดว่าเป็นสถานที่มากกว่าเป็นสิ่งของ เตา และที่นอนก็เช่นเดียวกัน ผู้พูดภาษาล่าหู่จะคิดว่าเป็นสถานที่เนื่องจากตั้งที่นอนและเตา ต่างก็มีที่ตั้งตายตัว คำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้ เช่น หิ้งบูชา ที่นอน เตา

ตัวอย่างเช่น   jɛ2   bo1   1   ka2   =   หิ้งบูชา 1 หิ้ง
                          dzɿ4   ʃɿ1   1   ka2   =   ที่นอน 1 หลัง
                          kha   tsɿ4   1   ka2   =   เตา 1 อัน

ta2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแหลมคม หรือสามารถแทงสิ่งอื่นได้และส่วนมากจะมีคำมจับ เช่น ขวาน ขว้า คาบ กรรไกร มีด เคียว

ตัวอย่างเช่น   a4   tho1   1   ta2   =   มีด 1 เล่ม
                          ta4   ma2   1   ta2   =   ขวาน 1 เล่ม
                          me4   nu2   1   ta2   =   กรรไกร 1 อัน

khv1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะคล้ายอาวุธ คือแหลม แต่ไม่มี
 ด้ามจับ และเมื่อใช้งานจะทำให้เกิดการทะลุผ่านไปเลย เช่น ปืน เข็ม ปืนนั้นเมื่อยิงแล้ว
 ลูกปืนจะทะลุผิวหนังเข้าไป แม้จะฝังอยู่ในร่างกายก็ไม่มีด้ามปักคาอยู่เหมือนอาวุธอื่น ๆ ส่วน

เข็มก็เช่นกันเมื่อใช้งานต้องแทงทะลุผ่านทั้งเล่ม ไม่ปักคาอยู่ จึงใช้ลักษณนามต่างกับเบ็ด ซึ่ง
 เมื่อใช้งานไม่ได้แทงทะลุผ่านไปเลย

ตัวอย่างเช่น Go2 1 khv1 = เข็ม 1 เล่ม

Na4 1 khv1 = ปืน 1 กระบอก

จากการจับกลุ่มคำนามตามคำลักษณนามในภาษาล่าหู่ พบว่ามีการจำแนกการใช้คำ
 ลักษณนามเดี่ยวอย่างชัดเจน 6 คำคือ ma2 เป็นคำลักษณนามเอนกประสงค์ tca4 ใช้กับคำ
 นามที่มีลักษณะเรียวยาว kho74 ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น ka2 ใช้กับคำนามที่
 คล้ายเป็นสถานที่ ta2 ใช้กับคำนามที่ใช้แยกสิ่งอื่นได้ khv1 ใช้กับคำนามที่เมื่อใช้งานมีการ
 แทะทะลุผ่านไป

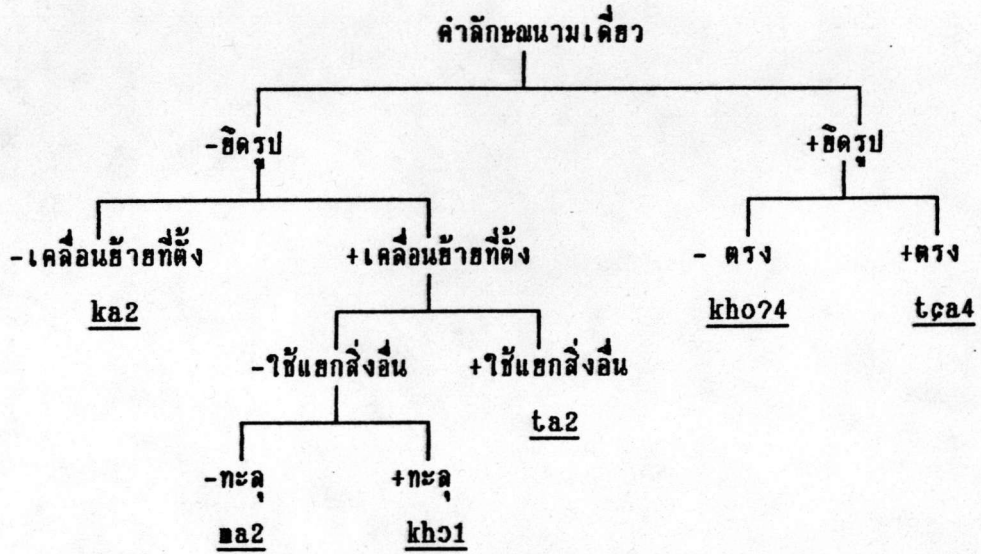
จากคำลักษณนามทั้ง 6 คำนี้ เราสามารถมองเห็นโลกทัศน์ในการมองเครื่องใช้ใน
 คริวเรือนของผู้พูดภาษาล่าหู่ ว่าจำแนกความแตกต่างด้วยเกณฑ์ทั่วไปซึ่งอาจนำมาอธิบายได้
 ด้วยกลไกที่เรียกว่า อรรถลักษณะ (semantic features) ตามแนวของเพียรศิริ วงศ์วิภาณท์
 (2526)

การศึกษาความหมายร่วมของคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในคริวเรือนในภาษา
 ล่าหู่ที่ใช้ลักษณนามเดี่ยวร่วมกัน แสดงให้เห็นการใช้ลักษณะต่าง ๆ ของวัตถุ 5 ลักษณะ
 มาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ เกณฑ์เหล่านี้อาจจะแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะ อีกรูป [±อีกรูป]
2. อรรถลักษณะ ตรง [±ตรง]
3. อรรถลักษณะ ไม่เคลื่อนย้ายที่ตั้ง [±ไม่เคลื่อนย้ายที่ตั้ง]
4. อรรถลักษณะ ใช้แยกสิ่งอื่น [±ใช้แยกสิ่งอื่น]
5. อรรถลักษณะ ทะลุ [±ทะลุ]

อรรถลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสมือนเกณฑ์ที่สะท้อนให้เห็นการมองโลก และการ
 จำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในคริวเรือน (เดี่ยว) ของผู้พูดภาษาล่าหู่ ซึ่งสามารถแสดง
 ให้เห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 5 : แผนภูมิต้นไม้แสดงการมองโลกของผู้พูดภาษาลำหู่

คำลักษณนามเดี่ยวแต่ละคำ จึงอาจแสดงให้เห็นความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะต่อไปนี้

อรรถลักษณะ	คำลักษณนามเดี่ยว
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ + \text{ตรง} \end{array} \right]$	tca4

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

$$2. \left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ + \text{อีครูป} \\ - \text{ตรง} \end{array} \right]$$

kho74

$$3. \left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ - \text{อีครูป} \\ - \text{เคลื่อนย้ายที่ตั้ง} \end{array} \right]$$

ka2

$$4. \left[\begin{array}{l} - \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ - \text{อีครูป} \\ + \text{เคลื่อนย้ายที่ตั้ง} \\ + \text{ใช้ขอกสิ่งอื่น} \end{array} \right]$$

ta2

อรรถลักษณะ

คำลักษณนามเดี่ยว

5.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนย้ายที่ตั้ง} \\ - \text{ใช้แยกสิ่งอื่น} \\ + \text{ทะเล} \end{array} \right]$$

kh๑1

6.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนย้ายที่ตั้ง} \\ - \text{ใช้แยกสิ่งอื่น} \\ - \text{ทะเล} \end{array} \right]$$

na2

ภาพที่ 6 : แผนภูมิแสดงการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาลำหู่

-อีกรูป			+อีกรูป	
-เคลื่อนย้ายที่ตั้ง	+เคลื่อนย้ายที่ตั้ง		-ตรง	+ตรง
ka2	-ไว้แยก สิ่งอื่น	+ไว้แยก สิ่งอื่น	khoʔ4	tɕa4
	-ทะลุ +ทะลุ	ta2		
	ma2	khɔ1		

จากอรรถลักษณะเหล่านี้เราสรุปโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาลำหู่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน (เด็ช) ได้ว่าโดยพื้นฐานกว้าง ๆ แล้วเขาแบ่งโลก (universe) ของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งมีการแยกออกเป็นส่วนย่อยได้อีกคือ ส่วนที่มีลักษณะตรง และส่วนที่มีการแสดงรูปชัดเจนแต่ไม่มีลักษณะตรงหรือในภาษานี้ คือ มีลักษณะแบน

2. ส่วนที่ไม่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งมีการแบ่งเป็นส่วนย่อยได้อีกคือส่วนที่คล้ายเป็นสถานที่และไม่ใช่สถานที่ในส่วนที่ไม่เป็นสถานที่ก็สามารถแยกย่อยได้อีกคือ ส่วนที่ไว้แยกสิ่งอื่นได้ และ ไว้แยกสิ่งอื่นไม่ได้ในส่วนที่ไม่ได้ไว้แยกสิ่งอื่นนั้นก็ยังสามารถแยกย่อยออกไปได้อีกเป็นส่วนที่เมื่อใช้งานแล้วมีการทะลุผ่านไปเลยและไม่มีการทะลุผ่าน

2.4 คำลักษณนามเดี่ยวและโลกทัศน์ในภาษาม้งคำ

จากการเก็บข้อมูลคำลักษณนามเดี่ยวที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาม้งคำพบว่ามีการใช้คำลักษณนามจำนวน 6 คำ เป็นคำลักษณนามเฉพาะเสีย 1 คำ คือ pho1 ใช้กับ สมุด หนังสือ เท่านั้น จึงเป็นคำลักษณนามเดี่ยวที่นำมาวิเคราะห์ 5 คำ ดังนี้คือ

lu4 เป็นคำลักษณนามกลางซึ่งใช้ได้กับคำนามเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคำนามที่ไม่ได้มีการแสดงรูปลักษณะเด่นชัด จึงไม่สามารถนำไปจับกลุ่มกับคำนามที่ใช้คำลักษณนามอื่นได้ จากการเก็บข้อมูลพบว่าคำลักษณนาม lu4 นี้เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นของนอกห้องถิ่นได้ด้วย โดยเฉพาะของนอกห้องถิ่นที่ไม่สามารถนำไปจับกลุ่มกับคำนามที่ใช้คำลักษณนามที่ใช้คำนามที่ใช้คำลักษณนามอื่นได้ คำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้เช่น ขวด ถึง ตะเกียง เปล ฝอย วิช ร่ม

ตัวอย่างเช่น 1 lu4 tho4 = ถึง 1 ใบ
 1 lu4 te4 = ตะเกียง 1 ดวง
 1 lu4 ve1 tca2 = มุ้ง 1 หลัง

tlaj2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น เช่น ผ้าห่ม เสื้อ ผ้าเช็ดตัว กระจก แห พัด

ตัวอย่างเช่น 1 tlaj2 tsu4 pua2 = ผ้าเช็ดหน้า 1 ผืน
 1 tlaj2 le4 = เสื้อ 1 ผืน
 1 tlaj2 tsua3 tca3 = พัด 1 ค้าม

tfa4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะ มีด้ามหรือมีความแหลมคมหรืออาจจะมียัง 2 ลักษณะก็ได้ และคำนามเหล่านี้เมื่อใช้งานแล้วสามารถแยกสิ่งอื่นเป็นชิ้นย่อยได้

ตัวอย่างเช่น 1 tfa4 go+1 = เลื่อย 1 ปืน
 1 tfa4 da4 = คาวบ 1 เล่ม
 1 tfa4 tou2 = ขวาน 1 เล่ม

tsu4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเรียวตรง เช่น เชือก ไม้ ค้าย

ตัวอย่างเช่น 1 tsu4 lua1 = เชือก 1 เส้น

1 tsu4 su5 lua1 = ไม้ 1 เส้น

1 tsu4 su5 = ค้าย 1 เส้น

tu3 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะการใช้งานที่ต้องมีการเคลื่อนไหวเป็น
จังหวะ เช่น สากตำข้าว ปากกา พัดลม คำว่า lu4 นี้ยังพบ ว่าใช้กับคราดได้ด้วย

ตัวอย่างเช่น 1 tu3 t/fua1 tɕə3 = คราด 1 อัน

1 tu3 tɕu1 = สากตำข้าว 1 อัน

คำลักษณนาม tu3 นี้ จากงานวิจัยของปิยะวาลี แสงสว่าง ในการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง "โลกทัศน์ของผู้พูดภาษาชาวเขา 6 ภาษาในประเทศไทยที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้คำ
ลักษณนามเรียกสิ่งมีชีวิต" พบว่าคำว่า tu3 นี้เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ 4 เท้า ซึ่งเป็นไป
ได้ว่า การทำงานของกลุ่มคำนามที่ใช้คำลักษณนามนี้ซึ่งต้องมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
เช่นนั้น ผู้พูดภาษาม้งคำอาจนำไปโยงกับสัตว์คือ อาจมองว่าคำนามเหล่านี้เป็นสิ่งมีชีวิต
ไม่ใช่สิ่งของ ส่วนคราดนั้นก็มีลักษณะคล้ายมือเสือ ผู้พูดภาษาม้งคำจึงมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของ
คำนามของสิ่งมีชีวิตนั่นเอง

จากคำลักษณนามทั้งหมดนี้ อาจกล่าวได้ว่า ภาษาม้งคำมีการจำแนกการใช้คำ
ลักษณนามเดี่ยวที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนอย่างชัดเจนเพียง 4 คำ คือ
lu4 เป็นคำลักษณนามเอกประสงค์ t_laj2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบน
tsu4 เป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะเรียวตรง t_fɔ̃4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะ
แหลมคม หรือมีค้ำม ส่วน tu3 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งมีชีวิตและนำมาใช้กับ
คำนามเรียกสิ่งที่มีการเคลื่อนไหว

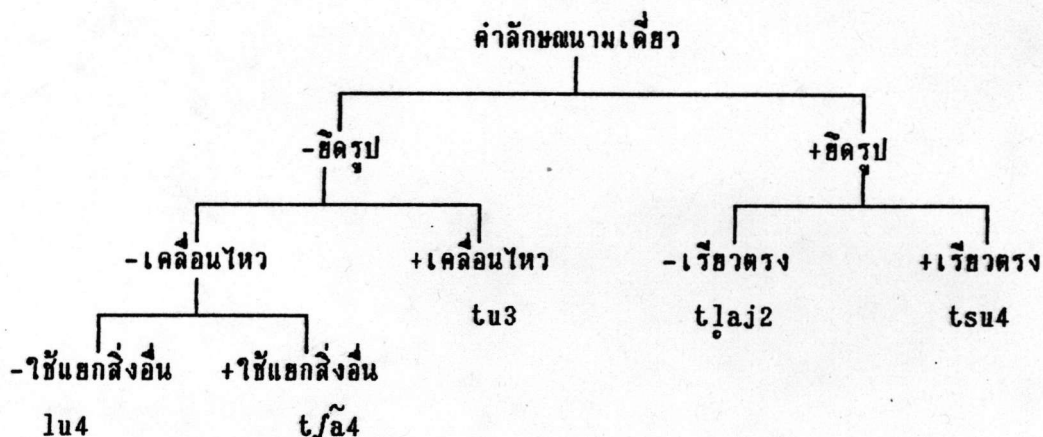
จากคำลักษณนามทั้ง 5 คำนี้เราสามารถมองเห็นโลกทัศน์ในการมองเครื่องใช้ใน
ครัวเรือนของผู้พูดภาษาม้งคำว่าจำแนกความแตกต่างตามเกณฑ์ทั่วไป ซึ่งอาจนำมาอธิบายได้
ด้วยกลไกที่เรียกว่า "อรรถลักษณะ" (semantic features) ตามแนวของเพ็ชรศิริ
วงศ์วิภาณนท์ (2526)

การศึกษาความหมายร่วมของคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาม้งคำ
ที่ใช้ลักษณนามเดี่ยวร่วมกัน แสดงให้เห็นการใช้ลักษณะต่าง ๆ ของวัตถุ 4 ลักษณะมาเป็นเกณฑ์
ในการตัดสินใจ ซึ่งเกณฑ์เหล่านี้อาจจะแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังต่อไปนี้

1. อรรถลักษณะ ฮีตรูป [±แสดงรูป]
2. อรรถลักษณะ ตรง [±เรียวตรง]
3. อรรถลักษณะ เคลื่อนไหว [±เคลื่อนไหว]
4. อรรถลักษณะ ใช้แยกสิ่งอื่น [±ใช้แยกสิ่งอื่น]

อรรถลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสมือนเกณฑ์ที่สะท้อนให้เห็นการมองโลกและการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนเด็ชวของผู้พูดภาษาม้งดำ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 7 : แผนภูมิต้นไม้แสดงการมองโลกของผู้พูดภาษาม้งดำ

คำลักษณนามเด็ชวแต่ละคำจึงอาจแสดงให้ความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะต่อไปนี้

อรรถลักษณะ	คำลักษณนามเด็ชว
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ + \text{ฮีตรูป} \\ + \text{ตรง} \end{array} \right]$	tsu4

อรรถลักษณะ

คำลักษณนามเดี่ยว

2.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ - \text{ตรง} \end{array} \right]$$

t_laj₂

3.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{เคลื่อนไหว} \end{array} \right]$$

tu₃

4.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ - \text{เคลื่อนไหว} \\ + \text{ใช้ขงสิ่งอื่น} \end{array} \right]$$

t_fã₄

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

5.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{ นาม} \\ - \text{ มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{ เดี่ยว} \\ - \text{ ยึดรูป} \\ - \text{ เคลื่อนไหว} \\ - \text{ ใช้แยกสิ่งอื่น} \end{array} \right]$$

lu4

เราอาจสรุปโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาม้งคำในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน (เดี่ยว) ได้ว่าโดยพื้นฐานแบบกว้าง ๆ เขามีการแบ่งโลก (universe) ของสิ่งของเครื่องใช้ออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งสามารถแยกย่อยออกไปได้อีก 2 ส่วนคือส่วนที่มีลักษณะตรง และส่วนที่ไม่มีลักษณะตรงซึ่งในภาษานี้ คือ ส่วนที่มีลักษณะ "แบน"
2. ส่วนที่ไม่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นส่วนย่อยได้อีกคือส่วนที่มีการเคลื่อนไหวเมื่อใช้งาน และส่วนที่ไม่มีการเคลื่อนไหวเมื่อใช้งานในส่วนที่ไม่มีการเคลื่อนไหวนี้สามารถแบ่งย่อยลงไปได้อีกเป็นส่วนที่ใช้แยกสิ่งอื่นได้และส่วนที่ไม่ได้ใช้แยกสิ่งอื่น

ภาพที่ 8 : แผนภูมิแสดงการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาม้งดำ

-อีกรูป		+อีกรูป		
-เคลื่อนไหว		+เคลื่อนไหว	-ตรง	+ตรง
-ใช้แยก สิ่งอื่น	+ใช้แยก สิ่งอื่น	tu3	tla _o j2	tsu4
lu4	tj _o 4			

2.5 คำลักษณนามเดี่ยวและโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาอาข่า

จากการเก็บข้อมูลพบว่าคำลักษณนามเดี่ยวที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาอาข่ามีทั้งสิ้น 31 คำ แต่เป็นคำลักษณนามซ้ำรูปคำนาม ซึ่งจะไม่นำมาวิเคราะห์เสีย 26 คำ จึงเหลือเป็นคำลักษณนามเดี่ยวเพียง 5 คำดังนี้

๓2 เป็นคำลักษณนามกลางคำลักษณนาม ๓2 นี้ใช้กับคำนามเกือบทุกคำแม้ว่าคำลักษณนามนั้นจะมีคำลักษณนามอื่นใช้อยู่แล้ว แต่ในการเก็บข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ผู้พูดภาษาอาข่านิยมเลือกใช้คำลักษณนามนี้กับคำนามใดก็ตามที่ไม่มีลักษณะแบน หรือกลมอย่างชัดเจนเนื่องจากคำนามที่มีลักษณะดังนั้นมีคำลักษณนามอื่นใช้อยู่แล้ว ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

ตัวอย่างเช่น mu1 ɣa1 1 ๓2 = กะทะ 1 ใบ

na1 bo4 1 ๓2 = จอก 1 ใบ

sa1 the4 1 ๓2 = เหยียง 1 ใบ

khõ4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น เช่น มุ้ง เสื้อ ฆ้อง กระดัง ผ้าท่ม ผ้าเช็ดตัว

ตัวอย่างเช่น a4 b+1 1 khõ4 = ผ้าหม 1 ผืน
 hu4 sa4 1 khõ4 = เสื่อ 1 ผืน
 bo1 ts+72 1 khõ4 = พัด 1 อัน

si2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะป้อมกลมหรือ ขอบสูงจนเกือบจะมีลักษณะ
 ทรงกลมแบบทรงกระบอก เช่น กระทะ ถัง หม้อ แก้วน้ำ ครก กาน้ำ น้ำเต้า ไท

ตัวอย่างเช่น l4 phu1 1 si2 = น้ำเต้า 1 ใบ
 na2 bo4 1 si = แก้วน้ำ 1 ใบ
 e1 loŋ3 1 si2 = หม้อ 1 ใบ

khə4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่เป็นของใหม่ในท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะมีเครื่อง
 เป็นส่วนประกอบคำลักษณนามนี้เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีเครื่องเป็นส่วนประกอบเท่านั้น
 เช่น พัดลม โทรทัศน์ วิทยุ จักร

ตัวอย่างเช่น mɔ1 kho4 1 khə4 = วิทยุ 1 เครื่อง
 mɛ1 tɕhu hu5 nə4 1 khə4 = จักร 1 เครื่อง

khõ4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะคล้ายอาวุธ คือมีความแหลม คม
 หรือใช้แทงสิ่งอื่นได้ เช่น เบ็ด เลื่อย เคียว มีด ขวาน

ตัวอย่างเช่น mi1 tɕhɛ4 1 khõ4 = มีด 1 เล่ม
 jɛ1 ma2 1 khõ4 = เลื่อย 1 ปืน
 də1 ha2 1 khõ4 = ขวาน 1 ค้อน

จากการจับกลุ่มคำนามตามคำลักษณนามในภาษาอาข่าพบว่ามีการจำแนกคำลักษณนาม
 เดียวอย่างชัดเจน จำนวน 5 คำ คือ m2 เป็นคำลักษณนามกลาง คือ คำลักษณนามเอก
 ประสงค์ khõ4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น si2 เป็นคำลักษณนาม
 ที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะทรงกลม หรือ ทรงกระบอก khə4 เป็นคำลักษณนามที่มีลักษณะเป็น
 ของนอกสิ่งคมหรือท้องถิ่นและมีเครื่อง khõ4 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะคล้าย
 อาวุธ คือสามารถแทงสิ่งอื่นออกจากกันได้

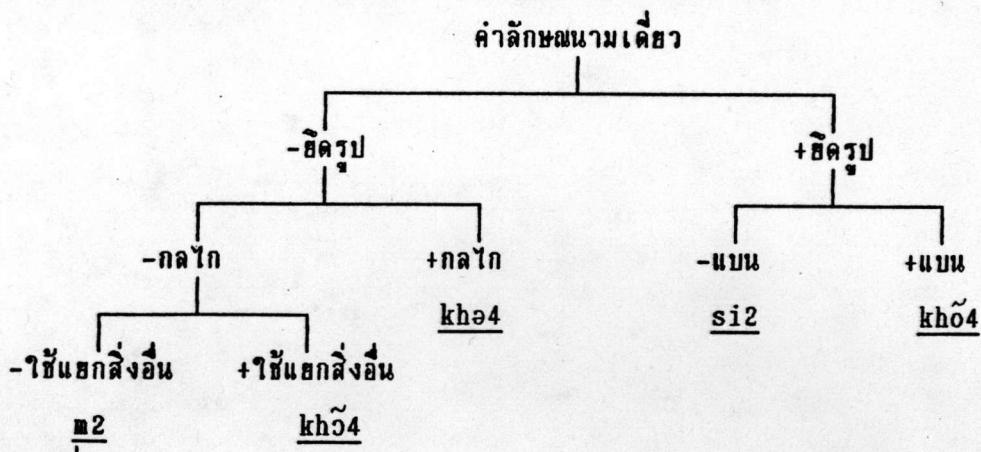
จากคำลักษณะนามทั้ง 5 คำนี้ เราสามารถมองเห็นโลกทัศน์ในการมองสิ่งของ เครื่องใช้ในครัวเรือน ของผู้พูดภาษาอาข่าว่า จำแนกความแตกต่างด้วยเกณฑ์ทั่วไป ซึ่ง อาจนำมาอธิบายได้ด้วยกลไกที่เรียกว่า "อรรถลักษณะ" (semantic features) ตาม แนวคิดของเฟ็ธสรี วังศ์วิภาณนท์ (2526)

การศึกษาความหมายร่วมของคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาอาข่า ที่ใช้ลักษณะนามเดี่ยวร่วมกัน แสดงให้เห็นการใช้ลักษณะต่าง ๆ ของวัตถุ 4 ลักษณะ มาเป็น เกณฑ์ในการตัดสินใจซึ่งเกณฑ์เหล่านี้อาจจะแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะ ฮีตรูป [±ฮีตรูป]
2. อรรถลักษณะ แบน [±แบน]
3. อรรถลักษณะ กลไก [±กลไก]
4. อรรถลักษณะ ใช้แยกสิ่งอื่น [±ใช้แยกสิ่งอื่น]

อรรถลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสมือนเกณฑ์ที่สะท้อนให้เห็นการมองโลก และการ จำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนเดี่ยว ของผู้พูดภาษาอาข่า ซึ่งอาจสามารถแสดง ให้เห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 9 : แผนภูมิต้นไม้แสดงการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษา อาข่า

คำลักษณนามเดี่ยวแต่ละคำ อาจแสดงให้เห็นความหมายได้ด้วยอรรถลักษณะต่อไปนี้

อรรถลักษณะ	คำลักษณนามเดี่ยว
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{คำลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ + \text{แบน} \end{array} \right]$	khō4
2. $\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{อีกรูป} \\ - \text{แบน} \end{array} \right]$	si2
3. $\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{อีกรูป} \\ + \text{มีเครื่อง} \end{array} \right]$	khə4

อรรถลักษณะ

คำลักษณะนามเดี่ยว

4.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ - \text{อีครูป} \\ - \text{มีเครื่อง} \\ + \text{ใช้แยกสิ่งอื่น} \end{array} \right]$$

kh54

5.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณะนาม} \\ \left[\begin{array}{l} + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \end{array} \right] \\ + \text{เด็ชว} \\ - \text{อีครูป} \\ - \text{มีเครื่อง} \\ - \text{ใช้แยกสิ่งอื่น} \end{array} \right]$$

๓2

จากอรรถลักษณะเหล่านี้เราอาจสรุปโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาอาข่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
 สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน (เด็ชว) ได้ว่า โดยพื้นฐานแล้วเขามีการแบ่งโลก (universe)
 ของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งแยกออกเป็น 2 ส่วนย่อยคือ ส่วนที่มีลักษณะแบน
 และไม่แบน
2. ส่วนที่ไม่มีการแสดงรูปเด่นชัด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อยคือ ส่วนที่มี
 กลไกและส่วนที่ไม่มีกลไก ในส่วนที่ไม่มีกลไกนี้สามารถแยกย่อยลงไปได้อีกเป็นส่วนที่ใช้แยกสิ่งอื่น
 ได้และใช้แยกสิ่งอื่นไม่ได้

ภาพที่ 10 : แผนภูมิแสดงการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาอาข่า

-อีศรูป		+อีศรูป		
-กลไก		+กลไก	-แบบ	+แบบ
-ใช้ชยก สิ่งอื่น	+ใช้ชยก สิ่งอื่น	khə4	si2	khə4
m2	khə4			

2.6 คำลักษณนามเดี่ยวและโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาลีซู

จากการเก็บข้อมูล คำลักษณนามเดี่ยวที่ใช้กับคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาลีซูพบว่ามีทั้งหมดเพียง 3 คำดังนี้คือ

ma1 เป็นคำลักษณนามกลางซึ่งในภาษาลีซู พบว่าเป็นคำลักษณนามที่ใช้ได้กับคำนามทุกคำ แต่ส่วนใหญ่จะใช้เมื่อคำนามนั้นไม่มีลักษณะแบนหรือยาวอย่างเด่นชัดเนื่องจากถ้ามีลักษณะดังกล่าวผู้พูดภาษาลีซุนิยมเลือกใช้คำลักษณนามอื่น ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปจากการเก็บข้อมูลพบด้วยว่า ma1 นี้ใช้กับคำนามที่เป็นของนอกสิ่งคมหรือท้องถิ่นด้วย

ตัวอย่างเช่น ph+2 1 ma1 = จาน 1 ใบ

a4 tha2 1 ma1 = มีด 1 เล่ม

u4 p+4 1 ma1 = หวี 1 อัน

tca1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะยาวเป็นเส้น เช่น เขือก ไร่ ค้าย

ตัวอย่างเช่น s+1 ʔa2 1 tca1 = ค้าย 1 เส้น

kho1 tca 1 tca1 = ไร่ 1 เส้น

z+ ka2 1 tca1 = เขือก 1 เส้น

kho7 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น เช่น ผ้าห่ม เสื้อ
กระสอบ แห

ตัวอย่างเช่น nu1 nu1 1 kho7 = กระสอบ 1 ใบ

kho2 do1 1 kho7 = เสื้อ 1 ผืน

dz+4 ʃ+1 1 kho7 = ผ้าห่ม 1 ผืน

จากการจับกลุ่มคำนามตามการเลือกใช้คำลักษณนามในภาษาลีซู พบว่าการจำแนก
การใช้คำลักษณนามเดี่ยวอย่างชัดเจนเพียง 3 คำ คือ ma1 เป็นคำลักษณนามเอนกประสงค์
tca1 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะยาว และ kho7 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับ
คำนามที่มีลักษณะ แบน

จากคำลักษณนามทั้ง 3 คำนี้ เราสามารถมองเห็น โลกทัศน์ในการมองเครื่องใช้
ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาลีซู ว่าจำแนกความแตกต่างด้วยเกณฑ์ทั่วไป ซึ่งอาจนำมาอธิบาย
ได้ด้วยกลไกที่เรียกว่า อรรถลักษณะ (semantic features) ตามแนวคิดของ เพียรศิริ
วงศ์วิภาณท์ (2526)

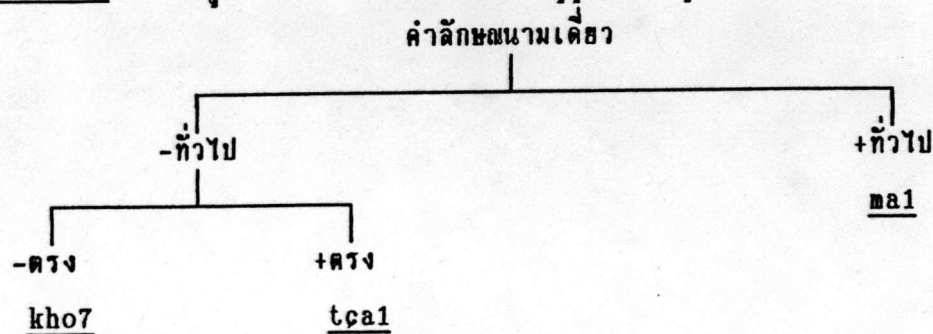
การศึกษาความหมายร่วมของคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนในภาษาลีซู
ที่ใช้ลักษณนามเดี่ยวร่วมกันแสดงให้เห็นการใช้ลักษณะต่าง ๆ ของวัตถุเพียง 2 ลักษณะ มาเป็น
เกณฑ์ในการตัดสินใจซึ่งเกณฑ์เหล่านี้อาจแสดงเป็นอรรถลักษณะ ได้ดังต่อไปนี้

1. อรรถลักษณะ ทั่วไป [±ทั่วไป]

2. อรรถลักษณะ เรียวตรง [±เรียวตรง]

อรรถลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเสมือนเกณฑ์สะท้อนให้เห็นการมองโลก และการ
จำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนเดี่ยว ของผู้พูดภาษาลีซู ซึ่งสามารถแสดงให้เห็น
ได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 11 : แผนภูมิต้นไม้แสดงการมองโลกของผู้พูดภาษาลีซู

คำลักษณนามเดี่ยวแต่ละคำจึงอาจแสดงให้เห็นความหมายได้ด้วยอรรถลักษณต่อไปนี้

อรรถลักษณ

คำลักษณนามเดี่ยว

1.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \\ + \text{เดี่ยว} \\ + \text{ทั่วไป} \end{array} \right]$$

ma1

2.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{ทั่วไป} \\ + \text{ตรง} \end{array} \right]$$

tca1

3.
$$\left[\begin{array}{l} + \text{ลักษณนาม} \\ + \text{นาม} \\ - \text{มีชีวิต} \\ + \text{เดี่ยว} \\ - \text{ทั่วไป} \\ + \text{ตรง} \end{array} \right]$$

kho7

จากอรรถลักษณะเหล่านี้ เราอาจสรุปโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาลีซู่ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนได้ว่า โดยพื้นฐานแล้ว เขามองเห็นลักษณะร่วมของการเป็นสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน ซึ่งทำให้มีการกำหนดลักษณะนามกลางหรือลักษณะนามเอกประสังค์ แต่เมื่อต้องการจะเจาะจงให้เห็นชัดเจนเขาแยกเพียงว่า สิ่งของเครื่องใช้นั้นมีลักษณะยาวเรียวตรงหรือแบน ถ้ามีลักษณะเรียวตรงก็ใช้คำลักษณะนาม tɕa1 ถ้ามีลักษณะแบนก็ใช้คำลักษณะนาม kho7

ภาพที่ 12 : แผนภูมิแสดงการจำแนกโลกของสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของผู้พูดภาษาลีซู่

-ทั่วไป		+ทั่วไป
-เรียวตรง	+เรียวตรง	ma1
kho7	tɕa1	